

Dílny čtení – jak na ně (nejen) v první třídě

ALENA HORSKÁ

V dnešním dílu seriálu o dílnách čtení se o svou zkušenost podělí učitelka ZŠ a MŠ Dobronín Alena Horská, která v tomto formátu pracuje už od začátku 1. třídy.

Otázka, jak provést děti školní docházkou tak, aby se z nečtenářů stali (zapálení) čtenáři, by měla zajímat každého, kdo se školáky pracuje. Po mnohých pokusech jsem si ověřila, že je velmi efektivní pracovat s dětmi od začátku první třídy s celými knihami.

Pravidelně jednou týdně prožíváme s dětmi lekci se čtenářským cílem, při které přečteme buď celou knihu, nebo celý příběh. Texty čtu já, knihy mám naskenované a při čtení děti sledují příslušnou stránku s obrázky na interaktivní tabuli. Současně je ale důležité, abych držela danou knihu v ruce, a děti tak věděly, že čteme ze skutečné, papírové knihy, že ji při společné práci celou přečteme. Tyto hodiny jsou strukturované do modelu EUR (evokace, uvědomění si významu informací, reflexe), mají jasný čtenářský cíl, který míří do nějaké konkrétní oblasti rozvoje čtenářských dovedností. Výstupy žáků jsou často ústní, ale někdy mají i podobu dramatizace, kresby, postupně také písemných výstupů. Psaní je ale u malých dětí ještě příliš náročné, proto pokud chci zachovat nějaké důkazy o jejich učení, je vhodné tyto hodiny nahrávat.

Kromě hodin „Čtení s nečtenáři“ míváme jednou za měsíc hodinu, na kterou si děti nosí knížku, kterou jim čtou rodiče. Zde jsem poprvé použila strukturu dílny čtení – děti si v kruhu krátce představily přinesenou knihu, ve trojicích si knihy vzájemně ukazovaly, prohlížely, povídaly si o nich. Na závěr jsme, opět v kruhu, refletovali práci ve skupinách a hodnotili přinesené knihy. Tyto hodiny inspirovaly děti k výběru nových knih.

V průběhu školního roku postupně přibývá dětí, které si čtou samy. Společně jsme proto nakreslili velký strom přečtených knížek a byla velká sláva, když první dítě přineslo do školy knihu, kterou samo přečetlo. Krátce nám o ní povídalo a já jsem na strom přilepila zelený lístek se jménem dítěte a názvem knihy. Začátkem prosince bylo představování přečtených knížek již pravidelnou součástí ranního kruhu. Přemýšlela jsem, jak tuto aktivitu vylepšit, aby byla nejen motivací pro samostatné čtení a inspirací k novým hezkým knihám. Věděla jsem, že při dílnách čtení budu potřebovat, aby se děti dokázaly navzájem na knihu ptát. Několik lekcí jsem proto věnovala kladení otázek. Postupně jsme se učili klást

otázky otevřené, okruh otázek se rozšiřoval a to pomohlo i slabším dětem, které později stejné otázky využívaly i při práci ve skupinách při dílnách čtení.

Dílny čtení ve formátu *představení knihy v kruhu – představení toho, čemu se dnes v knihách budeme věnovat (minilekce) – samostatné čtení – práce v pracovním listu (nebyla pokladě) – sdílení ve vylosovaných skupinách – sdílení a reflexe v kruhu* jsem začala pravidelně jednou týdně realizovat od konce března.

První dílna čtení proběhla bez upozornění, že se děje „něco nového“. Při druhé jsme nejdříve společně vzpomínali a po zvednutí základních částí hodiny jsme dílnu čtení prožili podruhé. Třetí jsem v reflexi zaměřila na vyvození pravidel, která dětem pomohou zvládnout obtížné části dílny. Děti jsem nechala vyjádřit se k tomu, co jim pomáhá, aby se při čtení dokázaly soustředit a čtení i sdílení si užít. Společně jsme napsali tři pravidla: *Čtu po celou dobu a neruším ostatní. Sedím tam, kde s nikým nezlobím. Při povídání ve skupině mluvíme jen pro sebe.*

Narazili jsme i na problémy, zejména v části samostatného čtení. V důsledku čtení polohlasem není ve třídě zrovna klid. Lákavá je možnost sedět kdekoli, u některých dětí jsem ale seděla poblíž alespoň část doby ke čtení i já a svou přítomností je uklidňovala. Problémem se stali také velmi slabí čtenáři, kteří často svými projevy ostatní děti rušili. Já jsem tedy byla častěji než „čtenářským vzorem“ spíš hlídačem klidu a povzbuzovačem k dalšímu čtení.

Činností, která bude vyžadovat další nácvik, je sdílení ve skupince. To, aby si žáci sami povídali o knížce, udrželi se u tématu a dodrželi čas, není vůbec samozřejmé. S dětmi pracujeme ve dvojicích, každý má za úkol mluvit o své knize dvě minuty a pak se vystřídat. V reflexi vždy rozebereme, jak dokázaly čas na sdílení využít, dáváme si příklady otázek, které jeden druhému položil, děti říkají, co si zapamatovaly z vyprávění toho druhého, apod. Promýšlela jsem také, jaké otázky zvolit do pracovního listu. Nakonec jsem zůstala celou první třídu jen u dvou otázek: *Co tě dnes při čtení zaujalo? Proč tě to zaujalo?* Na obě měly děti odpovědět celou větou.

Kromě popisovaných aktivit, které vedou ke zdárnému průběhu dílen čtení a tím k rozvoji vztahu dětí ke čtení, jsem pravidelně pracovala i se společnými texty. Práce s texty umožňuje nacvičovat konkrétní čtenářské dovednosti a rozvíjet cíleně čtenářské strategie.

Dílny čtení považuji za velmi prospěšný formát práce, v naší škole se využívá pravidelně od 1. do 9. třídy a věříme tomu, že žákům přináší velký užitek.

Mgr. Alena Horská, pedagogická konzultantka ZŠ a MŠ Dobronín, školy zapojené do projektu Pomáháme školám k úspěchu

Pomáháme
školám
k úspěchu

Je nejvyšší čas prohlédnout si nové a lepší Řízení školy online

Co se změnilo?

- Intuitivní vyhledávání a zřehlednění aplikace
 - Tady se už nikdy neztratíte!
- Personalizace obsahu dle vašich preferencí
 - Pište si vlastní poznámky, ukládejte do oblíbených, sdílejte s kolegy!
- Moderní design aplikace
 - No uznejte sami!
- Poradna v novém kabátě
 - Pokládejte svoje otázky nebo si prohlížejte dotazy ostatních a nechte se inspirovat odpověďmi na ně.

Co se nezmění?

Jsmo tu pro vás a jsme vždy připraveni pomoci přinést konkrétní řešení

Vyzkoušejte naši aplikaci na 14 dní zdarma

www.rizeniskoly.cz

 Wolters Kluwer | Řízení školy online